

Zaštićena prirodna baština

Turistička geografija

	Kategorija zaštite	Broj
1	strogi rezervat	2
2	nacionalni park	8
3	posebni rezervati	80
4	parkovi prirode	11
5	regionalni park	2
6	spomenik prirode	106
7	značajni krajobraz	85
8	park-šuma	36
9	spomenik parkovne arhitekture	122

Zakon o zaštiti prirode

9 kategorija zaštite

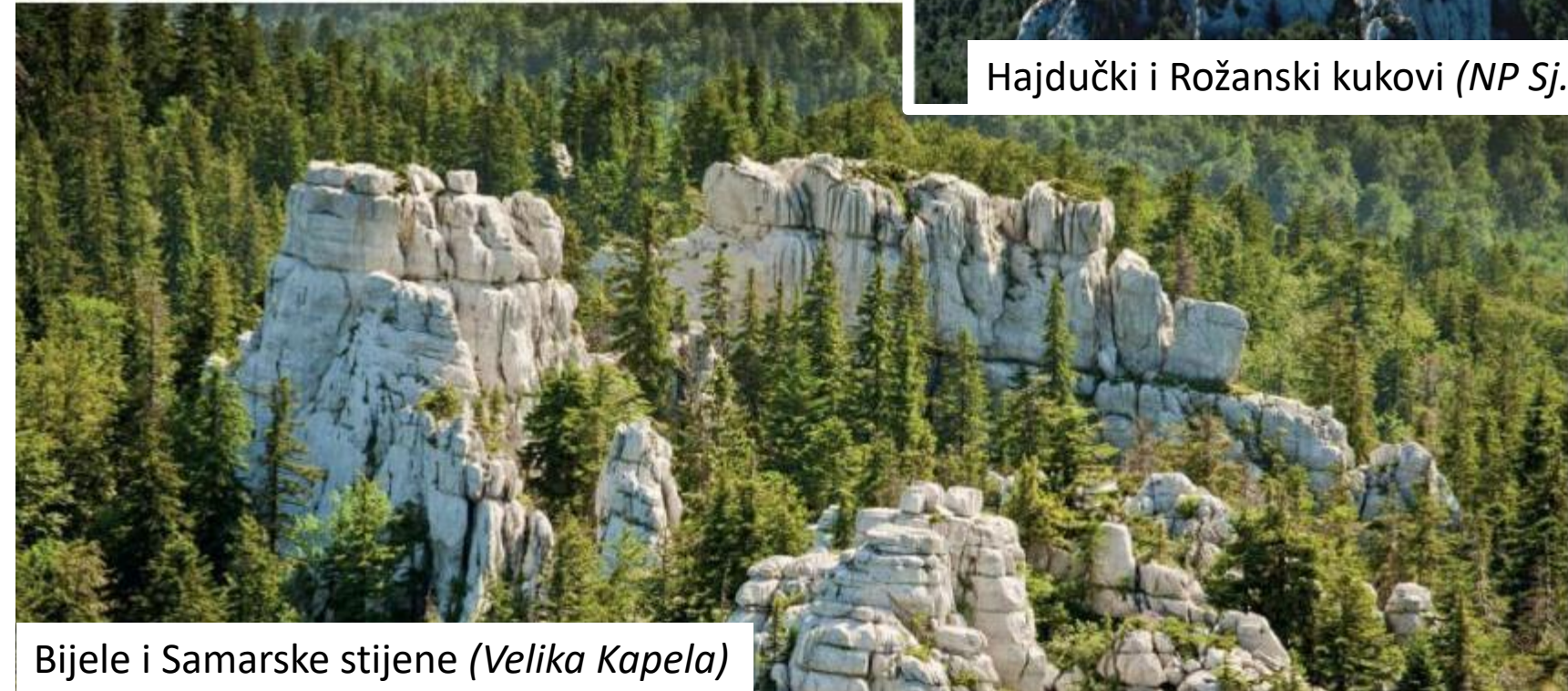
11,8% površine RH je
zaštićeno područje

Strogi rezervati

- **najstrože zaštićena područja**
- ne smiju se obavljati nikakve djelatnosti (samo znanstvena istraživanja i izleti)
- 2 stroga rezervata:
- **Hajdučki i Rožanski kukovi** (*NP Sj. Velebit*)
- **Bijele i Samarske stijene** (*Velika Kapela*)

Hajdučki i Rožanski kukovi (*NP Sj. Velebit*)

Bijele i Samarske stijene (*Velika Kapela*)

Nacionalni parkovi

- sačuvana ili neznatno izmijenjena priroda
- zabranjena je gospodarska aktivnost u nacionalnim parkovima (npr. poljoprivreda)

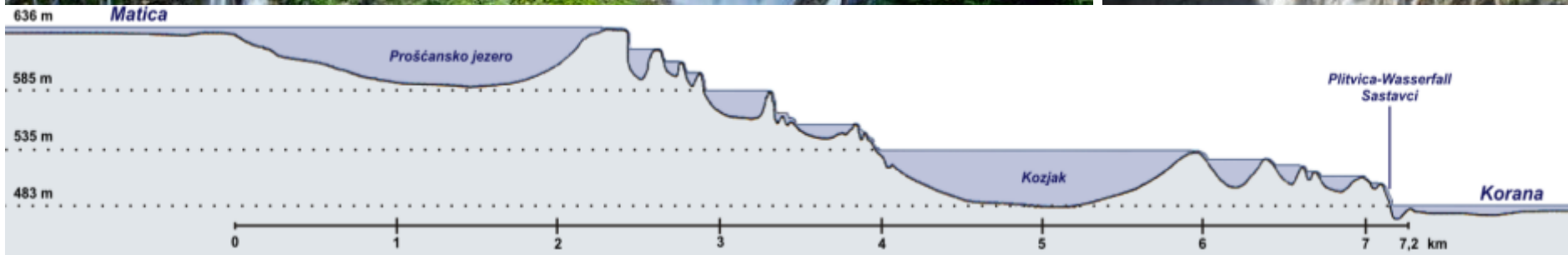
- **8 nacionalnih parkova:**

- **Plitvička jezera** (najstariji – 1949.)
- **Paklenica**
- **Risnjak**
- **Mljet**
- **Kornati**
- **Brijuni**
- **Krka**
- **Sjeverni Velebit** (najmlađi – 1999.)

NP Plitvička jezera

- **najstariji** hrvatski nacionalni park - 1949.
- 1979. – zaštita UNESCO-a
- **16 jezera** u gornjem toku rijeke **Korane**
- najposjećeniji NP (preko 1 mil. posjetitelja godišnje)

NP Paklenica

- proglašena NP – 1949.
- **Kanjon Velike i Male Paklenice**
- špilja Manita peć
- slobodno penjanje

NP Risnjak

- proglašen NP – 1953.
- najvećim dijelom na istoimenoj planini u Gorskom kotaru
- naziv prema jedinoj divljoj mački naših prostora – risu
- **najveća koncentracija vegetacijskih vrijednosti**

NP Mljet

- proglašen NP – 1960.
- zapadna trećina istoimenog otoka i pripadajući akvatorij
- Veliko i Malo jezero
- **šumska vegetacija**

NP Kornati

- proglašen NP – 1980.
- **otočna skupina s 89 otoka** i pripadajući akvatorij
- nautički turizam

NP Brijuni

- proglašen NP – 1983.
- otočna skupina od **14 otoka** uz JZ obalu Istre
- safari park, antički ostaci

NP Krka

- proglašen NP – 1985.
- **2/3 toka rijeke Krke**
- Visovačko jezero, otok Visovac s franjevačkim samostanom, Roški slap i Skradinski buk

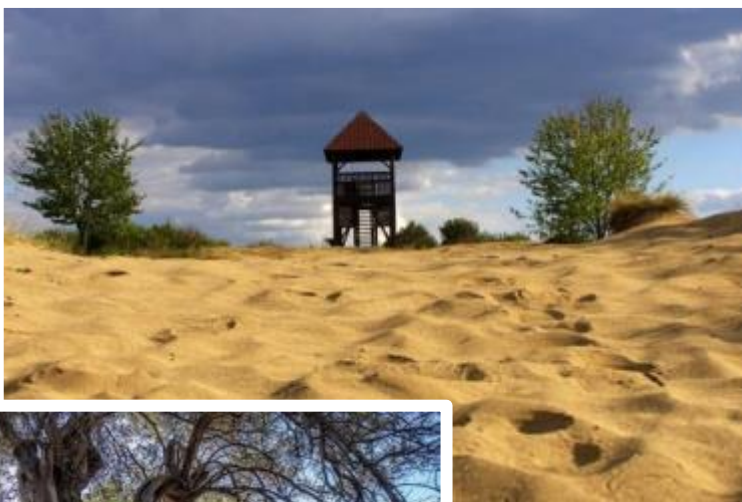
NP Sjeverni Velebit

- proglašen NP – 1999.
- najveća koncentracija vrijednih geomorfoloških objekata te biljnih i životinjskih vrsta
- velebitski botanički vrt
- Lukina Jama

Posebni rezervati

- predjeli u kojima je **izrazito naglašen jedan neizmijenjeni dio prirode** (npr. šuma, ptice, ribe...) i taj dio se ne smije mijenjati, uznemiravati ili gospodarski iskorištavati
- postoji **80 posebnih rezervata u RH** – Đurđevački pijesci, Crna mlaka, rijeka Jadro kod Solina, lunski maslinici, dio delte Neretve, Limski zaljev...

Parkovi prirode

- priroda može biti **dijelom izmijenjena radom čovjeka i dopuštene su gospodarske aktivnosti** (ako ne mijenjaju značaj parka)
- u RH je **11 parkova prirode**:
 - Učka
 - Velebit
 - Telašćica
 - Vransko jezero
 - Biokovo
 - Lastovsko otočje
 - Žumberačko-Samoborsko gorje
 - Medvednica
 - Lonjsko polje
 - Papuk
 - Kopački rit

PP Biokovo

PP Velebit

PP Telašćica (Dugi otok)

PP Učka

PP Medvednica

PP Vransko jezero

PP Kopački rit

PP Papuk

PP Lastovsko otočje

PP Lonjsko polje

PP Žumberak-Samoborsko gorje

Regionalni park

- prirodno ili dijelom kultivirano područje s **krajobrazom tipičnim za to područje**
- **2 regionalna parka** u RH:
 - Moslavačka gora
 - riječni ekosustav Mure i Drave

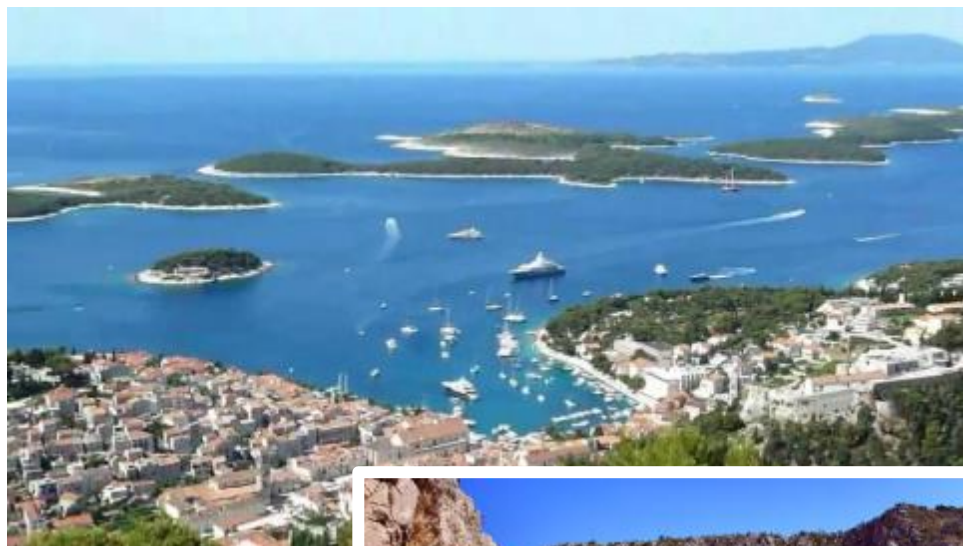
Spomenik prirode

- **barem jedan dio prirode je neizmijenjen**
- od velike znanstvene i ekološke vrijednosti
- u RH ima **106 spomenika prirode** – Modro i Crveno jezero kod Imotskog, Cerovačke špilje, vrelo Cetine, Une i Gacke, Gupčeva lipa...

Značajni krajobraz

- prirodni ili kultivirani prostor velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno-povijesne vrijednosti
- u RH je **85 značajnih krajobraza** – Pazinski ponor, Paklinski otoci kod Hvara, Kanjon Cetine, uvala Zavratnica kod Jablanca, Dubrava-Hanzine na Pagu...

Park-šuma

- može biti **prirodna** ili **sađena**, velike krajobrazne vrijednosti
- **namijenjena odmoru i rekreaciji**
- dopuštene djelatnosti samo vezane uz održavanje park-šume
- u RH je **36 park-šuma** – šuma Šijana i Busoler kod Pule, Marijan iznad Splita, šuma oko Trakošćana...

Spomenik parkovne arhitekture

- umjetno oblikovan prostor koji ima estetsku, ekološku ili neku drugu vrijednost
- u RH su **122 spomenika parkovne arhitekture** – Maksimir, parkovi oko zagorskih dvoraca, park Kraljice Jelene u Zadru, Trsteno kod Dubrovnika...

Međunarodni oblici zaštite

– UNESCO-ov Popis svjetske prirodne baštine

- Plitvička jezera

– Popis svjetskih rezervata biosfere

- planina Velebit
- regionalni park Mura – Drava

– Međunarodno značajna močvarna područja

- Kopački rit
- Lonjsko polje
- Crna mlaka
- donji tok Neretve
- park prirode Vransko jezero

– Europska mreža geoparkova

- Park prirode Papuk

Crveni popis

- **popis divljih vrsta raspoređenih prema stupnju ugroženosti**
- **3 kategorije:**
 1. izumrle vrste
 2. vrste pred izumiranjem
 3. vrste kojima ne prijete izumiranje
- **oko 3000 vrsta na popisu**
- neke od **zaštićenih životinja i biljaka**: vuk, ris, vidra, sredozemna medvjedica, bjeloglavi sup, roda, barska kornjača, blavor, velebitska degenija, hrvatska sibireja...
- neke od **hrvatskih pasmina**:
 - paška ovca
 - konj lipicanac
 - govedo buša
 - turopoljska svinja
 - zagorski puran
 - dalmatinski pas i hrvatski ovčar

